

Udenrigsministeriet
Att. Menneskerettighedsenheden
Asiatisk Plads 2
1448 København K

AMNESTY INTERNATIONAL
DANSK AFDELING

Gammeltorv 8, 5. sal
1457 København K

T: 3345 6565
F: 3345 6566

www.amnesty.dk
amnesty@amnesty.dk

København, den 23. 12. 2010

Amnesty Internationals kommentarer til:

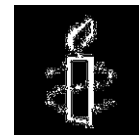
National Rapport indsendt i overensstemmelse med paragraf 15 (A) i annekset til menneskerettighedsrådsresolution 5/1- Danmark

Indledning

Amnesty International har modtaget den danske nationale rapport forud for Danmarks eksamination ved FN's Menneskerettighedsråds 'UPR mekanisme'. Som det fremgår, er Danmark på nogle områder et foregangsland på menneskerettighedsområdet. Det er tilmed et land, der ofte har spillet en vigtig rolle for menneskerettighederne på den internationale scene. Af denne grund mener vi, at det er af stor vigtighed, at kritik fra civilsamfundet reflekteres fyldestgørende i rapporten – både fordi det højner rapportens troværdighed, og fordi det internationalt set kan tjene til eksempel på respekt for ytringsfrihed og plads til seriøse og kritiske meningsudvekslinger.

Det er positivt, at Udenrigsministeriet har ønsket at indhente kommentarer fra civilsamfundet til UPR rapporten. Amnesty International har haft en konstruktiv dialog med Udenrigsministeriet, herunder afholdelsen af et bilateralt møde, hvor vi afgav vores skriftlige anbefalinger, og den offentlige høring i København, hvor Amnesty International var repræsenteret. Derudover har Amnesty International skrevet sin egen rapport med fokus på mangelfuld retssikkerhed for terrormistænkte, flygtninges rettigheder og rettigheder for kvinder, som blev afleveret til FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder, den 8. november.

Ved den offentlige høring i København var Amnesty International vidne til, at både privatpersoner og NGO'er udtrykte bekymringer over en række områder, herunder især stramninger på retssikkerheds- og udlændingeområdet, samt forholdene for psykisk syge. Vi

er også bekendt med en række rapporter indgivet til FNs Højkommissariat for Menneskerettigheder.

Vi kan konstatere, at civilsamfundets kritikpunkter på en række områder ikke synes at være inkorporeret i den danske rapport. I de følgende afsnit vil vi fremsætte vores konkrete bemærkninger til rapporten i forhåbning om, at de vil blive indskrevet i den endelige danske rapport. Derudover vil vi særligt pointere, at kritik fra civilsamfundet vedrørende forholdene på Færøerne og Grønland ikke pt. er nævnt i rapporten, hvilket vi kraftigt vil opfordre til at revidere for ikke at underminere høringernes positive effekt.

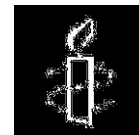
Kapitlet: II Retlig og Institutionel ramme for Beskyttelse af Menneskerettighederne

C. Danmarks internationale forpligtelser på menneskerettighedsområdet

I paragraf 7 redegøres der for de internationale konventioner og protokoller, som Danmark har tiltrådt. Som det fremgår, har den danske regering ikke tiltrådt protokollen til konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Amnesty International har løbende opfordret den danske regering til at undertegne denne vigtige tillægsprotokol, der giver individer og grupper mulighed for at klage til et uafhængigt, internationalt ekspertpanel, såfremt de mener, at regeringen krænker deres økonomiske, sociale eller kulturelle rettigheder, herunder retten til en passende bolig, mad, vand, sundhed, social sikkerhed og uddannelse. En ratificering af tillægsprotokollen vil også sende et kraftigt signal om, at den danske regering anser menneskerettighederne for universelle og ligeværdige. Den danske regering fremhæver selv i sin rapport på side 18, at alle stater er forpligtet til at beskytte og fremme alle menneskerettigheder og at stater ikke kan udvælge nogen rettigheder som mere beskyttelsesværdige eller respektable end andre. Vi kunne ikke være mere enige, og håber på, at denne udmelding fører til konkret handling fra dansk side.

Som det også fremgår af rapporten, har Danmark ikke undertegnet protokollen til konventionen om rettigheder for personer med handicap. Amnesty International savner en tilkendegivelse af, at man ønsker at underskrive tillægsprotokollen til konventionen, der vil betyde, at Danmark tillader at FN's komité vil kunne overvåge den danske implementering samt behandle individuelle klagesager. Som situationen er i dag, har personer med handicap en ringere adgang til individuelle klagemekanismer ved en international instans (FN) end eksempelvis personer, der mener sig udsat for diskrimination på baggrund af køn eller etnicitet. En ratificering af tillægsprotokollen vil også stemme fint overens med de mange danske initiativer, der er iværksat fra regeringens side, jf. kapitel 3.

Af rapporten fremgår, at Danmark forbereder ratifikation af FN's konvention om beskyttelse mod tvungne forsvindinger. Amnesty International har løbende opfordret til både

underskrivelse og ratifikation af traktaten, der indfører et absolut forbud mod tvangsvindinger og forbyder hemmelige frihedsberøvelser. Konventionen blev underskrevet af Danmark i 2007 og vi håber derfor på en snarlig ratifikation og nærmere angivelse af, hvornår man forventer, at det vil ske.

Derudover anbefaler Amnesty International, at den danske regering underskriver og ratificerer den internationale konvention om beskyttelse af rettigheder af alle vandrende arbejdstagere og medlemmer af deres familie. Samt at Danmark underskriver og ratificerer protokol 12 under den europæiske menneskerettighedskonvention, der sikrer et generelt forbud mod diskrimination.

Det nævnes i paragraf 9, at Danmark tager FN komitéernes udtalelser i klagesager mod Danmark alvorligt og foretager en grundig opfølgning på hver enkelt sag. Amnesty International finder dog, at den danske regering ikke altid ændrer sin lovgivning og praksis i forhold til de kritikpunkter, som FN komiteer frembringer. Eksempelvis kritiserede FNs kvindekommité, CEDAW, i august 2009 den såkaldte '24- årsregel' for at kunne være i strid med retten til familieliv og anbefalede den danske regering at finde alternative veje for at bekæmpe tvangsægteskaber. I lighed med komiteen udtrykte FNs torturrapportør bekymring over, at den danske stat fokuserer på repatriering af ofre for menneskehandel, i stedet for at give dem en højere grad af beskyttelse i Danmark.

Derudover har både FNs Flygtningehøjkommissariat, UNHCR og Europarådets menneskerettighedskommissær kritiseret de danske udvisninger til Irak og Dublin-overførsler til Grækenland, men den danske stat har ikke har taget kritikken til efterretning.

E. Civilsamfundets rolle

Ifølge rapporten er det den danske regerings ambition, at styrke civilsamfundet, jf. paragraf 19. Dette forekommer imidlertid i modstrid med gentagne meget korte høringsfrister på vigtige områder, eksempelvis ved kommenteringen af lovforslag på udlændingeområdet.

Det fremgår bl.a. af Folketingets hjemmeside, at "En del af lovgivningsprocessen går ud på, at organisationer og myndigheder m.fl. får mulighed for at kommentere nye lovforslag og sende deres bemærkninger til ministeren". Men i praksis eksisterer denne mulighed ikke i dag i en lang række tilfælde. Eksempelvis blev lovforslag L66 om ændring af gebyrer i udlændingeloven sendt i høring torsdag den 11. november med høringsfrist til mandag den 15. november.

III. Implementering af Menneskerettighederne i Danmark:

B. Ligebehandling og ikke - diskrimination

4. Ældre

Den 17. december 2010 vedtog Folketinget en ændring af lov om social pension, som betyder, at flygtninge fremover skal have boet i Danmark i 40 år for at have ret til fuld folkepension.¹

Det betyder, at dansk ret ikke længere tager hensyn til den helt særlige situation, som mennesker, der i en moden alder tvinges til at forlade deres fødeland, befinder sig i. I praksis vil den nye ordning betyde, at mange flygtninge vil få nedsat folkepension og lovændringen er i strid med hensigterne i Flygtningekonventionens artikel 23, som siger, at staterne skal indrømme flygtninge samme ret til sociale ydelser, som landets egne borgere.

Formelt betyder ændringen, at danskere og flygtninge ligestilles ift. pension – men reelt betyder kravet om 40 års ophold her i landet, at flygtninge forskelsbehandles, idet flygtninge typisk kommer til landet som voksne og derfor ofte vil have svært ved at optjene retten til fuld folkepension.

Har man som flygtning boet i landet i mindre end 40 år, når man når pensionsalderen, får man udbetalt en såkaldt brøkdelpension, der svarer til det antal år, personen har haft bopæl her i landet. Den foreslåede lovændring vil betyde, at en flygtning, der eksempelvis har boet i Danmark i 10 år og går på pension, vil få 25 procent af den almindelige folkepension udbetalt. Amnesty International ser med bekymring på aftalen, idet flygtninge som udgangspunkt ikke har mulighed for at vende tilbage til deres oprindelsesland, og derfor kan komme til at leve i fattigdom som ældre. På denne baggrund opfordrer vi til, at der er mulighed for undtagelser for flygtninge.

5. Racisme og etnisk diskrimination

Af rapportens paragraf 35 fremgår, at diskrimination på grund af etnisk oprindelse er en krænkelse af den enkelte persons værdighed. Amnesty International anbefaler, at det også nævnes, at diskrimination også er en menneskerettighedskrænkelse, som er indeholdt i en række internationale menneskerettighedskonventioner.

Som det fremgår af paragraf 38, har Danmark en lovgivning, som gør det strafbart at nægte personer adgang til offentligt tilgængelige etableringer, når det sker på grund af den afvist race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse etc. Men i praksis viser undersøgelser, at problemet med afvisning af unge mennesker ved diskoteker og lignende

¹ Jf. Bekendtgørelse af lov om social pension, par. 5. Tidligere talte flygtningenes ophold i oprindelseslandet også med..

ikke er reduceret væsentligt, ligesom gentagne undersøgelser har vist, at det fortsat er vanskeligt at få politiet til at prioritere dette arbejde.

Amnesty International savner, at UPR-rapporten forholder sig til kritikken af den lave sociale ydelse starthjælp, der af såvel FN's racismekomiteé og Europarådets ECRI-komiteé, samt Amnesty International og andre NGO'er er blevet kritiseret for at udgøre indirekte diskrimination af personer med anden baggrund end dansk. Det fremgår af Amnestys beregninger, at over 90 % af alle dem der modtager starthjælpen (som introduktionsydelse under integrationsloven og som starthjælpssats under serviceloven) har en anden etnisk baggrund end dansk. Selvom loven er udformet som et neutralt krav om ophold i Danmark i mindst 7 ud af de sidste 8 år og 2½ års beskæftigelse, så er resultatet af loven, at den disproportionalt rammer personer med anden baggrund end dansk, herunder mange flygtninge. Det fremgår desuden af folketingets forhandlinger samt lovens bemærkninger, at starthjælpen er blevet indført og opretholdt med det udtrykkelige ønske, at ydelsen skal ramme udlændinge.

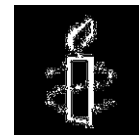
C. Flygtninge og asylansøgere

Den danske regering har i en lang årrække modtaget kritik af en række FN komiteer, Europarådets Menneskerettighedskommissær, UNHCR og NGO'er for sine stramninger på udlændingeområdet. Imidlertid afspejler afsnittet slet ikke denne kritik, hvilket ydermere underminerer troværdigheden af de offentlige høringer i forbindelse med UPR processen, hvor kritikken også blev rejst. Afsnittet indeholder ikke bemærkninger omkring de seneste stramninger om humanitær opholdstilladelse og permanent opholdstilladelse, samt andre områder såsom fængsling af irregulære migranter og asylansøgere og udvisning af kriminelle udlændinge. I forhold til disse punkter, vil vi gerne henvise til det særskilte dokument, som hermed vedhæftes med vores overordnede bekymringer på flygtningeområdet. (se bilag)

Allerede i 2002, kritiserede FN's Flygtningehøjkommissariat, VK-regeringens nye udlændingelovgivning som 'uforenelig med international ret.' I 2006 var udmeldingen fra Europarådets racismekomiteé, at de danske politikere konsekvent tegner et negativt billede af flygtninge og indvandrere.

En afgørelse fra FN's Menneskerettighedskomité fra juli 2010 tilkendegiver, at Danmark krænkede konventionen om civile og politiske rettigheder og retten til familieliv i en sag om en marokkaner, der ønskede at blive familiesammenført med sin far i Danmark, men fik afslag.² I forbindelse med afgørelsen udtalte formanden for de danske udlændingeadvokater,

² CCPR/C/99/D/1554/2007, Communication No. 1554/2007 i sagen om Mohamed El-Hichou.

advokat Jytte Lindgård, at afgørelsen fra FN's menneskerettighedskomité viser, at de danske udlændingemyndigheder og domstole fortolker reglerne for familiesammenføring alt for restriktivt.

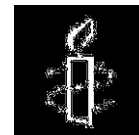
I forbindelse med tilkendegivelsen fra den danske regering om at ville indføre et nyt pointsystem for at blive familiesammenført, har Europarådets Menneskerettighedskommissær Thomas Hammarberg udtalt, at dette vil være i strid med artikel 16 af den universelle menneskerettighedserklæring og den europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til respekt for familieliv.

I de senere par år har der også været en del kritik af, at Danmark udviser afviste asylansøgere til lande, hvor de er i risiko for tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling. Amnesty International har længe opfordret til, at der ikke sker tvangsmæssige udsendelser af afviste asylansøgere til Irak, og at den danske regering bør følge UNHCR's retningslinier og ikke udvise afviste irakere til Bagdad, Diyala, Kirkuk, Ninewa og Salah Al-din. Alligevel er mindst 41 irakere udvist af Danmark til alle områder i Irak i 2010.

Derudover har vi anbefalet, at den danske regering ikke indstiller personer til overførsel via Dublin-forordningen til Grækenland, men i stedet behandler asylsagerne i Danmark. På trods af anbefalinger fra UNHCR og en række internationale og nationale NGO'er, om ikke at overføre asylansøgere til Grækenland, da de risikerer at blive udsat for en række menneskerettighedskrænkelser, har den danske regering overført mindst 20 asylansøgere til Grækenland i 2010, inklusiv en familie med to mindreårige børn. Den europæiske menneskerettighedsdomstol har stoppet over 300 sager, men den danske regering melder fortsat, at asylansøgere, hvis første stop i EU er Grækenland, vil blive forsøgt overført.

I paragraf 45 nævnes, at: *alle asylansøgere gennemgår ved ankomst i et modtagecenter en medicinsk modtagelse, hvor fysiske og psykiske lidelser kortlægges.* Men faktum er, at der ikke foretages en reel screening, hvor torturoverlevende identificeres. Amnesty International anbefaler derfor, at alle

nyankomne asylansøgere i Danmark, der angiver at have været udsat for tortur eller andre belastninger, der kan medføre svære fysiske og psykiske skader, tilbydes en lægelig torturundersøgelse. Torturoverlevende tilhører en yderst sårbar gruppe, og både de fysiske og psykiske torturfølger påvirker i høj grad torturoverlevernes hverdag og præger deres sociale relationer, både indadtil i familien og udadtil i forhold til det omgivende samfund. Derfor er det så vigtigt at de identificeres og får tilbudt den rette behandling for at forhindre yderligere marginalisering samt forværring af helbredstilstanden.

I paragraf 46 nævnes, at voksne asylansøgere har adgang til undervisning og aktivering. Som det er nu, har voksne en meget begrænset adgang til aktivering mv. og Amnesty International anbefaler, at afviste asylansøgere, der pt. ikke kan tvangsudsendes fordi deres sikkerhed ikke kan garanteres, får adgang til arbejdsmarkedet og mulighed for at studere i Danmark.

Det fremgår af samme afsnit, at asylansøgerbørn modtager undervisning, der svarer til den undervisning som herboende børn modtager i det danske skolesystem. I maj 2009 udkom den supplerende NGO-rapport til den danske regerings fjerde periodiske rapport til FN's komité, som Amnesty International var medforfatter til. Heri nævnes, at undervisningen i modtagelsesklasser er rettet mod børn med mange forskellige sproglige og skolemæssige baggrunde, og at eleverne har færre fag og timer end i danske folkeskoler. Dermed står undervisningen i modtageklasserne på flere områder ikke mål med kravene til den danske folkeskole, og børn i modtagerklasser kan ikke tage afsluttende eksamener og hermed få et adgangsgivende afgangsbrev. Det er dokumenteret, at tvangshjemsendte kosovoalbanske børn, der ikke har haft en officiel attest på, hvad de har lært, har haft mange problemer ved en tilbagevenden.³ På denne baggrund anbefales, at regeringen sikrer, at børn af asylsøgende forældre bliver tilbudt undervisning, som lever op til kravene i dansk lovgivning, så børn i asylcentre ikke diskrimineres.

I december 2010 vedtog Folketinget en række stramninger i forhold til uledsagede mindreårige, som kommer til Danmark for at søge om asyl, jf. paragraf 48. Blandt de mest kritiserede ændringer er, at regeringen og Dansk Folkeparti, som stod bag lovforslaget, fremover vil arbejde på at etablere modtage- og omsorgsfaciliteter i lande som Afghanistan og sende uledsagede mindreårige dertil. Efter forslaget skal der herefter gives afslag på opholdstilladelse til mindreårige, hvis der søges opholdstilladelse med henvisning til, at den mindreårige er uden familie eller andet netværk i hjemlandet og vil komme i en reel nødsituation ved en tilbagesendelse til hjemlandet.

Kritikerne har påpeget, at forholdene i Afghanistan ikke er sådan, at man kan anse det for tilstrækkeligt sikkert at sende uledsagede mindreårige til "børnehjem" i Afghanistan. For det første er der udbredt korrupsion og mangel på beskyttelse af sårbare grupper i landet, for det andet er der ingen erfaringer, endsige dokumentation, som viser, at sådanne institutioner kan etableres og drives og respekteres i Afghanistan. Der er efter kritikernes opfattelse ikke tilstrækkelig sikkerhed for (eller retssikkerhed til), at sådanne institutioner overhovedet kan

³ Se den førnævnte NGO-rapport og 'Recommendation for the Return and Reintegration of Rejected Asylum Seekers', Danish Refugee Council and Bayerischer Flüchtlingsrat, May 2008. '

etableres eller drives af afghanske eller internationale NGO'er og Amnesty International er enig i dette synspunkt.

D. Integration

Jvf. kritikken af starthjælp under punkt B, 5 finder Amnesty International det bekymrende, at starthjælpen resulterer i indirekte diskrimination samt fattigdom og marginalisering af modtagerne. Det er Amnestys overbevisning, at dette ikke fremmer integration af udlændinge i det danske samfund.

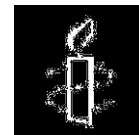
F. Menneskehandel

Under paragraf 60 fremhæves, at udlændingeloven blev ændret, således at refleksionsperioden blev forlænget fra 30 op til 100 dage for ofre for menneskehandel. Ifølge par 33, stk. 14 i udlændingeloven fremgår det dog, at udrejsefristen normalt er 30 dage, men at denne kan forlænges til 100 dage, hvis særlige grunde taler derfor, eller hvis udlændingen samarbejder om forberedt hjemrejse. Amnesty International anbefaler, at handlede kvinder og børn tilbydes egentlig beskyttelse i Danmark, hvis det kan frygtes, at de ved udsendelse til oprindelseslandet udsættes for overgreb. Også FN's kvindekomité og FN's Specialrapportør på tortur fremhævede i august 2009, at den danske regering ikke kun bør fokusere på repatrieringen til ofrenes oprindelsesland, men i højere grad give ofrene beskyttelse i Danmark.

G. Vold i nære relationer

I forbindelse med regeringens indsats overfor vold i nære relationer savner Amnesty International et mere specifikt fokus på seksuel vold. Den nyligt færdiggjorte strategi indeholder ingen initiativer til at forebygge eller bekæmpe seksuel vold og voldtægt i nære relationer på trods af, at forskning viser at langt de fleste voldtægter bliver begået af en person kvinden kender, men at disse voldtægter samtidig er de mest underreporterede til politiet. Se i øvrigt uddybningen af vores kritik af den danske indsats overfor voldtægtsofre i såvel lovgivning som praksis under punkt L Retsstatsprincipper.

Familiesammenførte kvinder er en særligt sårbar gruppe i forhold til partnervold, idet deres opholdstilladelse i Danmark er afhængig af, at ægteskabet bevarer, med mindre de kan leve op til de omfattende krav til dokumentation, tilknytning til det danske samfund etc. som følger af udlændingelovens § 19, stk. 8. Både FN samt Amnesty International og en række andre nationale NGO'er har udtrykt bekymring over, at familiesammenførte kvinder risikerer at blive tvunget til at forblive i et voldeligt ægteskab af angst for at blive udvist. De nyligt indførte strengere krav for at få permanent opholdstilladelse kan yderligere forværre disse kvinders sårbare situation, idet de som følge af vold i parforholdet isoleres og således

frarøves deres mulighed for at opnå danskundskaber, arbejdsmarkedstilknytning etc. som giver adgang til permanent opholdstilladelse.

L Retsstatsprincipper

1. Retssikkerhed: Manglende retsbeskyttelse for voldtægts ofre

Lige så centralt som princippet om retssikkerhed, står individets ret til lige adgang til retsbeskyttelse under loven og i retssystemet. Disse principper efterlever Danmark på langt de fleste punkter, men Amnesty International ønsker her at fremhæve et særligt punkt, hvor adgangen til lige retsbeskyttelse i såvel lovgivning som praksis ikke er fyldestgørende i Danmark – nemlig overfor ofre for voldtægt og anden seksuel vold og tvang.

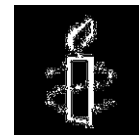
Den danske straffelovs bestemmelser vedrørende voldtægt og seksuelle overgreb lever ikke op til internationale standarder på området. Loven sikrer ikke alle ofre lige beskyttelse, idet ofre i en forsvarsløs tilstand samt ofre, der er gift med deres gerningsmand, er ringere beskyttet (jf. straffeloven §§ 218, 220, 227). Retssystemet svigter ligeledes at sikre retsbeskyttelse for ofrene. Kun én ud af fem anmeldte voldtægter ender med, at en gerningsmand bliver dømt. Langt de fleste voldtægtssager bliver henlagt og kommer aldrig for en dommer, dette på trods af at de fleste ofre har fysiske skader efter overgrebet. I Amnesty Internationals rapport: *'Case Closed - Rape and Human Rights in the Nordic Countries'* (2008,2010) fremhæver vi vores anbefalinger, herunder at der bør ske en ændring af straffeloven.

I øjeblikket er Straffelovrådet i færd med at undersøge området og afveje, om rådet mener, at der bør ske ændringer af den danske straffelovs bestemmelser. Vi foreslår således, at der indføres et punkt i UPR-rapporten, hvor man gengiver kritikken samt justitsministerens beslutning om at lade Straffelovrådet undersøge området nærmere med henblik på en forbedring.

2. Varetægts- og isolationsfængsling

I forbindelse med den danske anti-terrorlovgivning blev det bl.a. vedtaget, at der ikke er nogen øvre grænser for isolationsfængsling og almindelig varetægtsfængsling – heller ikke af mindreårige – i sager omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13. Ved terror-relaterede sager er der med andre ord ikke nogen længste tid for varetægtsfængsling og isolationsanbringelse af mindreårige. Dette forhold bør anføres i gennemgangen af området, jf. paragraf 82-83.

Samtidig er det i praksis sådan, at der hver dag er mindreårige, der varetægtsfængsles i almindelige arresthuse, fordi der ikke er tilstrækkelige faciliteter til at anbringe mindreårige i særlige institutioner indrettet til formålet. Heller ikke dette forhold fremgår af gennemgangen.

3. Politiets magtanvendelse

Efter Amnesty Internationals opfattelse bør det fremgå af gennemgangen af paragraf 86, at Københavns Byret ved sin dom af 16. december 2010 kendte 250 anholdelser ulovlige, og videre, at de forhold, som politiet bød 905 anholdte den 12. december 2009, hvor de blev anbragt i "futtog" på gaden, i hård frost, uden adgang til vand eller toiletter i timevis, udgjorde nedværdigende behandling i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3.

4. Menneskerettigheder og terrorbekæmpelse

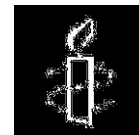
Efter Amnesty Internationals opfattelse afspejler gennemgangen af paragrafferne 89-92 ikke de faktiske forhold jf. domstolskontrollen med PET's beføjelser. Særligt vedrørende paragraf 89 og 90 anføres det, at politiets adgang til konkrete oplysninger fortsat kræver rettens godkendelse. Det er ikke korrekt. For det første kan PET indhente personlige og rent private oplysninger om borgerne fra andre myndigheder ved en summarisk henvisning til, at oplysningerne kan have betydning for PET's arbejde i forhold til straffelovens kapitel 12 og 13.

For det andet giver retsplejeloven mulighed for at aflytte et ubestemt antal 'ikke- mistænkte' personer i op til fire uger efter retsplejelovens § 783, stk. 2, med en enkelt dommerkendelse på én "person", det vil sige på den mistænkte. Den eneste betingelse er, at det skal kunne anses som muligt, at den mistænkte har adgang til de pågældendes telefoner og internetforbindelser. Denne lette adgang til at aflytte et ubestemt antal personer, som er bekendte, venner, slægtninge, kolleger til den mistænkte, er siden udvidet til udover forbrydelser omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13 at omfatte i alt 13 andre straffelovsovertrædelser.

Endelig savner Amnesty International udtrykkelig omtale af det forhold, at regeringen i flere sammenhænge (herunder i bemærkningerne til L 209 af april 2009, hvorved der indførtes domstolskontrol med administrative udvisninger af udlændinge, som anses for at være til fare for statens sikkerhed) har erklæret, at den fortsat vil arbejde for at udvise udlændinge, som er til fare for statens sikkerhed ved hjælp af diplomatiske forsikringer, hvor dette er nødvendigt og muligt.

M. Bekæmpelse af fattigdom

En række undersøgelser, herunder Amnesty Internationals rapport om starthjælp har dokumenteret, at modtagere af starthjælp, og deres børn, hensættes i fattigdom og marginalisering. Fattigdommen er både relativ, idet modtagerne lever under EU's fattigdomsgrænse og absolut, idet modtagerne ikke har råd til en række basale goder. Langt

størstedelen forbliver på starthjælp i en lang årrække.⁴ Amnesty International anbefaler derfor, at starthjælpen afskaffes.

N. Sundhed

I juni 2011 vil en ændring i sundhedsloven betyde, at der opkræves et gebyr for personer, der har været i Danmark i over 7 år, såfremt de behandles på sygehus eller hos læge, hvor der benyttes tolk.⁵

Amnesty International er bekymret over, at dette vil foranledige en sproglig adgangsbarriere, der især vil have betydning for de mest sårbare patientgrupper, herunder torturoverleverne, og således kan bidrage til en yderligere marginalisering. Patientsikkerheden er i fare, når læge og patient ikke forstår hinanden ordentligt og man risikerer flere fejl i både behandling og kommunikation, dårligere sygdomsbeskrivelse og opfølgning på behandling, og langt flere børn og familiemedlemmer, der skal tolke for en mor eller bror.

P. Uddannelse

I folkeskolens obligatoriske historiekanon, er FN's Verdenserklæring nævnt som ét ud af de i alt 29 punkter, jf. paragraf 115, men Amnesty International mener ikke, at eleverne får en tilstrækkelig forståelse for emnet. En undersøgelse, som 'Public Opinion' gennemførte for Amnesty i januar til marts 2009 blandt 8.-10. klasser landet over viste, at de danske folkeskoleelever mangler basal viden om menneskerettigheder. 51 procent vidste ikke, hvad FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne er og hvilke rettigheder den indeholder og undersøgelsen viste også, at eleverne bliver undervist meget lidt i menneskerettigheder. Derfor er det vigtigt, at undervisning i menneskerettigheder bliver inkorporeret i langt højere grad. På denne baggrund anbefaler Amnesty International, at undervisningen i menneskerettigheder bliver inkorporeret i lovgivningen og folkeskolens formålsparagraf (og slut - og trinmål) samt i seminariernes undervisning af kommende lærere. Der bør være et større fokus på menneskerettigheder i undervisningen på de danske folkeskoler såvel som i skolelivet som helhed.

IV. Prioriteter på menneskerettighedsområdet

Som nævnt i paragraf 121, er alle menneskerettigheder universelle og ligeværdige, hvilket også blev stadfæstet i 1993 i FN's Wien deklARATION og Aktionsprogram. Som nævnt i vores kommentarer til kapitel II, bør den danske regering derfor sætte handling bag ordene om, at alle rettigheder er lige beskyttelsesværdige ved eksempelvis at tilslutte sig den frivillige protokol til konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

⁴ Se Amnesty Internationals rapport: Starthjælp – Når staten diskriminerer fra november 2007

⁵ Jf. Bekendtgørelse af sundhedsloven, § 50.

A. Internationale prioriteter

Virksomhedsområdet

I paragraf 124 nævnes, at Corporate Social Responsibility er et arbejde, som regeringen vil arbejde aktivt på. I den forbindelse anbefaler Amnesty International, at det bør være et lovkrav, at virksomheder skal gøre en ordentlig indsats for at efterleve internationale menneskerettighedsstandarder, herunder udøve nødvendig omhu (due diligence) på menneskerettighedsområdet. Det bør ligeledes være et lovkrav, at virksomheder skal rapportere om deres indsats, herunder om eventuelle problemer med at overholde internationale menneskerettighedsstandarder og hvad de vil gøre for at rette op på problemerne fremadrettet.

Amnesty International anbefaler endvidere, at der sikres adgang til klageadgang ved de danske domstole for dem, der måtte blive udsat for menneskerettighedskrænkelser begået af danske virksomheder udenfor Danmarks grænser.

Danmarks udviklingspolitik

Som det fremgår af Amnesty Internationals høringsvar dateret den 14. april til den danske strategi for udviklingspolitik, anbefaler vi, at strategien styrkes på menneskerettighedsområdet ved at have en klarere forankring i de internationale konventioner, at der bruges en menneskeretlig tilgang i indsatsen og at der er en eksplicit og prioriteret indsats for de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.